

ընեակ մը հայացուած Ս. Գիրքէն Վասակ Սիւնիի, իբր անոր ծախուց մեծագոյն յանձնածողի, կրակէ բռնեցող կը հասկըցնէր անոր թէ հոգեկան ի՛նչ անպատում երանութեան մը վարձքը կայ միշտ անոնց համար որ կ'ընդունին և իրենց կեանքին հետ կը շաղտխեն անոր մէջ պահուած աստուածախառն շնորհները, և թէ ի՛նչ տխրոր վախճան կը սպասէ անոնց որ, ընդունելէ յետոյ զանաւոր անգամ մը իրենց սրտին մէջ, կը մոռնան սակայն յետոյ անոնց ստոյգ արժէքը, և ուրացումի տիգմին մէջ կ'ստնակորեն զանոնք:

Փակման վերին խօսքը, Կոմիտասեան «Հայրապետական մաղթանք»էն վերջ, արտասանեց Սրբազան Գաթրիարք Հայրը: — Լեցուկ գնահատութեան ջերմ բառեր ուղղեց բանակասներուն, մասնաւորապէս Տ. Տիրան վարդապետի՝ իր յոյժ չինիչ և գեղեցիկ ճառին համար. ի վերջոյ զուարթախօս ակնարկութիւններով ըսաւ թէ ինք վստահ է որ այս հանդէսէն ամենէն աւելի գոհ փառացող պիտի ըլլայ ինք Օշական, տեսնելով թէ գրականութիւնը ո՞րքան անոյշ և հարուստ կը դառնայ արգարե՝ կրօնքի քօւրայէն և եկեղեցւոյ մարգերուն մէջէն առուահոսած ատեն: Հրաւիրեց զինքը որ նոյն ոգւով շարունակէ մշակել գրականութեան այդ սեռը, դիտել տալով նոյն ատեն թէ ընելով զայդ՝ տոկոսիկը միայն վճարած պիտի ըլլայ այն թանկ դրամագլուխին, զոր իբր գրական կոչում իրեն՝ վերցուցած է Ս. Մեսրոպի գերդմանը իր մէջ օւնեցող նուիրական քաղաքին անուանէ: Ն. Սրբազնութիւնը, յետոյ, ընդհանրացնելով իր խօսքը, ակնարկեց դարադարձի այս տօնակատարութեան ամբողջ Սփիւռքի մէջ յառաջ բերած խանդավառութեան, ըսաւ թէ երբ այդ մասին լրացրական և տեղեկագրական ծանօթութիւնները լրանան, «Սիոնի» յաջորդ թիւերէն մէկուն մէջ պիտի երևի յօդուինական տարւոյն քրոնիկոն պատկերը, ուր պիտի հայելանայ բովանդակ հայութեան, առանց դաւանական և հոսանքային խտրութեանց, այդ տեսակէտով ցոյց տուած երկիւղած և ազգաւէր ճիւղը: Ապա, սրբաւանդն ոգեկոչումէ մը վերջ Սրբոց Թարգմանչաց յիշատակին, Ամենակալին օրհնութիւնը հայցեց ազգին լրութեան,

անոր վեհ. Սրբազնագոյն հայրապետին, հոգեւոր և մարմնաւոր իշխանութեանց, եւ այն բոլոր հայրենասէր մարմիններուն եւ կրթական ու մտաւորական հաստատութեանց վրայ, որոնք չինայեցին ջանք, բարոյապէս արդիւնաւոր ընծայելու համար այս տօնակատարութիւնը: Շնորհակալութիւն յայտնեց նաեւ, մասնաւորաբար, հայ կաթողիկ հաստարկութեան ներկայացուցիչ Մեծ. Տ. Յովհաննէս և Հ. Մանուէլ վարդապետաց եւ Երուսաղէմի Անկիլքան եկեղեցւոյ Գեր. եպիսկոպոսական փոխանորդի և Կանոնիկոս Պրիմէնի, որոնք ներկայ էին հանդէսին, և Ս. Աթոռոյ համար ևս սրտազին մաղթանքներէ վերջ, «Պահպանիչ»ով օրհնեց բոլոր ներկաները:

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ Հոկտեմբեր ամսուան ընթացքին, Ս. Աթոռոյ Տճօրէի ժողովը ինչ անգամներ ի նիստ գումարուեցաւ իբրեւ Վարչական Մարմին, ևտօճ. Գիւ. Առեանը երեք անգամ, իսկ Ռեսուճ. Խորհուրդը երկու անգամ, իւրաքանչիւրը զրպակով իր իրաւաստութեան մէջ եղած խնդիրներով:

● Ուր. 27 Սեպտ. — Ս. Գաթրիարքը, ընկերակցութեամբ Տ. Մեսրոպ Սրբազանի, Տ. Եղիշէ վրդ.ի, Տ. Շնորհք և Տ. Աթրեան արեղաներու, այցելութիւն մը տուաւ Տբաբանց լուսկեացիներու վանքը, Յոպպէի ճամբուն վրայ:

— Տ. Զգօս վարդապետ վերադարձաւ Լիբանանեան արձակուրդէն:

● Եր. 28 Սեպտ. — Տ. Գէորգ վրդ. Յոպպէ գնաց, իսպիւրացի տօնին առթիւ վաղիւ պատարագելու և քարոզելու համար:

● Կիր. 29 Սեպտ. — (Խաչվերաց). Ս. Գաթրիարքը հանդիսաւոր Ս. պատարագ մատուց Սաբաթին մէջ, և քարոզեց, ներկայացնելով խաչին խորհուրդը, իբրեւ աղբիւր զօրութեան քրիստոնէական բարոյականի: Սրեկոյնի կատարուեցաւ մեծահանգէս անդատան խաչվերացի:

● Բշ. 30 Սեպտ. — Մեռելոցի առթիւ. Տ. Սեբորէ վրդ. քարոզեց ի Ս. Փրկիչ, նիւթ ունենալով անմահութեան հաւատքը, և ներկայացնելով զայն իբրեւ ընծան զբացում մը մաքրուն մէջ, զոր քրիստոնէական կրօնը աւելի պայծառ

ապացուցած է սակայն, այսպէս դարձնելով զայն մեր հաւատքին հիմնականներէն մին:

— Տ. Նորայր Վրդ. վերադարձաւ Սիւրիական իր արձակուրդէն:

● Գշ. 1 Նոկտ. — Ս. Պատրիարքը, ուսուցիչներու ընկերակցութեամբ այցելեց Ժառանգաւորաց վարձարանը, և զպրօքական վերամուսին առթիւ խրատական խօսեցաւ այլակերտներուն:

— Ընդառաջ երթալով վեհ. Տ. Բարգէն Ս. կաթողիկոսի առաջարկութեան, Տնօրէն Ժողովը հաւանեցաւ Տ. Նորայր վարձարկտի Անթիլիաս երթալուն, իբրեւ վերատեսուէչ Դպրեվանոցի:

● Գշ. 2 Նոկտ. — Տ. Յովնէ վրդ. ի յաջորդեց Տ. Շնորհք արեղայ, իբրեւ գաւազանակիր Ս. Պատրիարք Հօր:

● Ուր. 4 Նոկտ. — Ուսուցիչ Գ. Շահան Պէրպէրեան վերադարձաւ իր արձակուրդէն:

● Շր. 5 Նոկտ. — Ս. պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Գլխաղբի վերեւի Ս. Նշան սեղանին առջև, ըստ սովորութեան:

— Երեկոյին, Տ. Զգօն վրդ. բանախօսեց Ժառանգաւորաց սրահին մէջ, գասաւորելով մասնաւորաբար Տօբու Շուէրի մէջ տեսած օտարներու հոգեւոր և կրթական շարժումներէն ստացած իր տպաւորութիւնները:

● Կիր. 6 Նոկտ. — Ս. Գրաւթեան վերնա. մատարն մէջ քարոզեց Տ. Տիրան վրդ., որ Նիսիս առնելով Բ. Կորնիլ. Ժժ. 2էն, բացառեց թէ, որպէսզի եկեղեցիին՝ Գրիգորի հանդէպ իր հարսնութեան զգացումին մէջ քնայ ամբիժ, պէտք է որ Աստուծոյ մասին ճշմարիտ և անայայլ սիրոյ նախանշանը սկզբնաւոր բարախնի միշտ հաւատացեալներուն սիրտերը. զի անարտա վարձարկտութեան է որ կը ձնի մաքուր բարոյական կանքը:

● Բշ. 7 Նոկտ. — Տ. Յուսիկ արեղայ վերադարձաւ Աթէնքէ, ուր գացած էր՝ այցելելու իր հիւանդ եղբոր:

● Գշ. 8 Նոկտ. — Ս. Պատրիարքը, աւագ Թարգման Տ. Հայրիկ վարձարկտի և Գրաւթեան Պ. Գ. Նուրեանի հետ եգիպտական հիւպատոսարան այցելեց, ի շնորհաւորութիւն և Վ. Յոսեան Թագաւորի գահակալութեան տարեդարձին:

● Ուր. 11 Նոկտ. — Միաբանք, երեկոյին, ըստ իրաւական սովորութեան, Ղպտոսց Ս. Գեորգ եկեղեցին քացին՝ պաշտօնական երթով, անդ պաշտելու համար Սուրբիկ նախառնօք:

— Տ. Գեորգ վրդ. մեկնեցաւ Ռէմէ, մեր Ս. Գեորգ վանքի ուխտաւորութեան նախագահելու, և Էկրակի պատարագելու եւ քարոզելու համար. իրեն ընկերացան Տ. Հայկազուն և Տ. Տիրայր վարձարկտները:

● Շր. 12 Նոկտ. — Ղպտոսց եկեղեցիին մէջ, Ս. Գեորգի տօնին առթիւ, այսօր երբ կողմէ մատուցուած ո. պատարագի ժամուն քարոզեց Տ. Առաքիլ վրդ. Մի զարհուրեցից յայնչեանէ որք սպանանիցեն զմարմինն ընտանին լրայ:

բացատրեց թէ հաւատքով ընդունուած մահն է որ հօգիին կը պարգևէ յաւիտենական անմահութեան պսակը:

— Վաղուան վարձարայ Ս. Խաչի տօնին առթիւ, երեկոյին ուշրաշափառքի Թափորով Միաբանութիւնը մուտք ունեցաւ ի Ս. Յարութիւն, զխաւաքութեամբ Տ. Մեծապ Սրբապետին:

● Կիր. 13 Նոկտ. — Վարձարայ Ս. Խաչի տօնին առթիւ, Տ. Մկրտիկ Սրբազան հանգիսեւ պատարագեց ի Ս. Յարութիւն:

● Բշ. 1է Նոկտ. — Հայֆայի Նօգեւոր Հովիւ Տ. Շաւարշ վրդ. իր պաշտօնին վերաբերալ գործով այցելեց Ս. Աթոռ:

● Գշ. 15 Նոկտ. — Տ. Սիւնի վրդ. վերադարձաւ Լուծիթաքի իր ջրաբաժանքի արձակուրդէն: — Տ. Նորայր վրդ. մեկնեցաւ Անթիլիաս:

● Գշ. 16 Նոկտ. — Ամերիկայի Աստուածաշունչի ընկերութեան Երուսաղէմի ներկայացուցիչը՝ այցելեց Ս. Պատրիարք Հօր, Գ. Սիրականեանի հետ:

— Ս. Պատրիարքը, Տ. Շնորհք Արեղայի եւ Գր. Կ. Նուրեանի ընկերակցութեամբ այցելեց Յօգեանանու նախորդ Արքեպիսկոպոս Տ. Տիմութէոս Սրբազանին, որ, քանի մը ամիսէ ի վեր պատրիարք ընտրուած Երուսաղէմի Օրթոտոքս եկեղեցիին, մօտակայ Ս. Խաչ վանքին մէջ կ'անցնէ իր սպասարկի ժամանակամիտընը. մինչև արքայական վաւերացումը իր պաշտօնին:

● Եշ. 17 Նոկտ. — Ս. Գրաւթեան Տեսուչ Տ. Խորէն վրդ. և Միաբանք այսօր երթելով գացին՝ առողջական ժամանակ համար:

● Շր. 19 Նոկտ. — Տ. Յովնէ վրդ. մեկնեցաւ Յոպպէ, ուր վաղը պիտի պատարագէ և քարոզէ և պիտի բանախօսեն ինք և Գր. Միաբան, մեծ զարագարժի հանգիսէին մէջ:

● Կիր. 20 Նոկտ. — Ս. Գրաւթեան մեր վերնա. մատարն մէջ քարոզեց Տ. Կիրեղ վրդ., որ Նիսիս առնելով Բ. Կորնիլ. Ժժ. 5էն, բացառեց թէ՛ Գրիգորի զգացումին բարոյական և վերնա. նորոգիլ գորութիւնն է որ կընայ շինել հաւատքին իրականութիւնը հաւատացեալին մէջ: Այս պատճառաւ, հակնադէպ համար թէ հաւատքը լոկ մտածած է իր մէջ թէ կեանք, այնինքն իմանալու համար թէ՛ Գրիգորի իրօք կ'արքի՞ Բր մէջ, հաւատացեալը պէտք է երբեք ճշնէ եւ սիրոյ այսինքն առաքինութեանց փորձաքարին զարնէ իր հաւատքին տեսականութիւնները:

— Տ. Տիրան վրդ. Հայֆա մեկնեցաւ Ժառանգաւորաց զպրօքական գործով:

● Բշ. 21 Նոկտ. — Տ. Գարոյր Արեղայի կիպրոսի Միկեդոնեան Հատարակութեան ուսուցիչ կարգուած ըլլալուն առթիւ, Ս. Պատրիարքը այս երեկոյ ժամանաւոր վարձարկտական իշխանութեան գաւազանի օրհնութիւն տուաւ իրեն եւ օծակից Տ. Յուսիկ, Տ. Գրաւթ. և Տ. Սիւնեան արեւաշահներուն, Մայր Տաճարին մէջ:

● Գշ. 22 Նոկտ. — Տ. Գարոյր վրդ. Հայֆա

անցաւ, վաղը անկէ Կիպրոս նաւարկելու համար:

— Յունաց Ասկադոնի արքեպիսկոպոսը և պատրիարքարանի Աւագ Թարգման Արչիմանդրիտը այցելեցին Ս. Պատրիարք շոր, ի շնորհակալութիւն՝ իրենց ընտրելով պատրիարքին տուած եղբայրական այցելութեան:

● ԴՆ. 23 Հոկտ. — Երուսաղէմի Հոպէշաց վանքի նորընտիր մեծաւորը, որ վերջիւս եկեր էր Նիովկայէն, իր առաջին այցելութիւնը տուաւ Ս. Պատրիարքին, իր հինգ վարդապետներուն հետ:

● ԵՆ. 24 Հոկտ. — Վարդապետք այսօր առողջական պտոյտի համար գացին ի Պարոն-Տէր:

— Ս. Պատրիարքը, Տ. Մկրտիչ Սրբազանի եւ Տ. Շնորհք Արեւիայի հետ գնաց Գերան:

● Ուր. 25 Շր. 26 Կիր. 27 Հոկտ. — Այս երեք օրերու ընթացքին Սրբոց Թարգմանչաց տօնին և Աստուածաշունչի Թարգմանութեան օն. դարադարձի առթիւ կատարուած կրօնական և դրական հանդէսներու վերաբերմամբ տեւեղ յատուկ նկարագրութիւնը միտնէ այս թիւին մէջ:

● ԴՆ. 29 Հոկտ. — Թուրք Հանրապետութեան տարեգարքին առթիւ, Ս. Պատրիարքը, ընկերակցութեամբ գիւնապետ Պր. Կ. Նուրեանի, իշուպատուութեան գնաց, ի շնորհաւորութիւն:

— Ելեմիոց Տեսուչ Տ. Գէորգ Վրդ. դատական գործով Յոպէշ գնաց և դարձաւ:

● ԴՆ. 30 Հոկտ. — Ելեմիոց Տեսուչ Տ. Գէորգ Վրդ. յանուն Ս. Պատրիարք շոր, փոխադարձ այցելութեան գնաց Ղպտոց նոր մեծաւորին, ընկերակցութեամբ Տ. Ասողկ եւ Տ. Յուսիկ վարդապետներու:

— Հայրապետական Պատուիրակ և Ս. Էջմիածնի Նուիրակ Տ. Գարեգին Ս. Արքեպս. Յովսէփեանի վաղեմ Յոպէշ ցամաք ելլելը հեռագրաւ հաղորդուած լինելով, Ս. Պատրիարք շոր կողմէ այսօր մինչև նոյն քաղաքն ընդ առաջ գացին Տ. Կիրեղ և Տ. Տիրայր վարդապետ և գիւնապետ Պ. Կ. Նուրեան:

● ԵՆ. 31 Հոկտ. — Տեղեկութիւն ստացուած ըլլալով Յոպէշէ թէ Աղեքսանդրիայէն մեկնող այն զօգնեալը՝ որուն մէջ կը գտնուէր Տ. Գարեգին Արքեպս., փոթորկալից օդին պատճառաւ, փոխանակ Յոպէշէ՝ Հայֆա ուղղուած է, պատուիրակները վերադառնալով Երուսաղէմ՝ գացին Հայֆա, հոն ընդունելու համար Ն. Բ. Սրբազնութիւնը:

— Ս. Պատրիարք շոր այցելեցին առաւօտուն՝ Պաղեստինի կրթական Վերատեսուչ Մր. Պոմէն, և Երեկոյն՝ Գահիրէի անկիլեան երէցներէն Տ. Պրէտ Շօ:

● Ուր. 1 Նոյեմբ. — Այսօր Տ. Գարեգին Ս. Արքեպս. ողջամբ Ս. Աթոռ Ժամանեց Ժամը 4ին,

ընկերակցութեամբ ընդառաջող պատուիրակներուն: Տ. Մեսրոպ և Տ. Մկրտիչ սրբազաններ և ամբողջ Միաբանութիւնը և ուսանողութիւնը, որոնք կը սպասէին վանքի բակին մէջ, մեծահանգէս ճշնադիրաւորով առաջնորդեցին Ն. Գերապատուութիւնը Ս. Յակոբեանց տաճարը, ուր Ս. Գիւնադիրի խորանին մէջ իր ուխտը կատարելէ վերջ, մեր էնն յետեւեան շարականով յառաջացաւ և երկրպագեց աւագ խորանին առջև. ճի մէջ տաճարիս աղօթքէն ետքը, իր բացառիկ պատիւ՝ հայրապետական պատուիրակութեան գաղափարին, դպրեք հնչեցուցին շէջմիածին ի շորէ՝ Մայր Ամենապատուութեան և Ն. Գերակ Սրբազանը ողջունեց Միաբանութիւնը և ներգայ ժողովուրդին հոծ բաղմութիւնը յանուն Ամենայն Հայոց վեհ. Ս. Հայրապետին և Ս. Էջմիածնի. օրհնութեան և մաղկ օրհնելի շերմ խօսքերով: Ապա թափորով ելաւ պատրիարքարան, որուն սրահին սեմին վրայ Ս. Պատրիարքը ողջագոյնեց զինքը շերմ սիրով. և մտան մեծ դահլիճը, ուր Ն. Ամենապատուութեան և Ն. Գերապատուութեան կողմէ բարի գալստեան, հայրապետական ողջոյնի և շնորհակալութեան արտայայտութիւններ եղան փոխադարձաբար:

Նուիրակ Սրբազանը պիտի ընակի պատրիարքարանի յարակից արտաքին յարկարար ժինի մը մէջ, որ յատկապէս պատրաստուած է իրեն համար:

ՀԱՆՔԻՍ Տ. ԿՈՍԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ

Վերջին վարկեանին միայն իմացանք ցաւալի իրողութիւնը: Ազգն ամբողջ լացաւ արդէն իր սփոսաղանդ զաւկին կորուստը այն օրէն՝ ուր գիտութիւնը տուաւ իր վիճառը նոր եղբրական վախճանին մասին: Իրաւ, իր հիւանդի մահիճին շուրջը պատած սև մռայլին մէջ տարիներէ ի վեր կը նշուէր տակաւին պղտիկ լոյս մը, որ յոյսէ աւելի իղձնէր ամէնուրեք: Այդ իղձն է ահա որ կը փշրուի վերջապէս, երբ հայ երգին ու հայկական երաժշտութեան տիտանը, զո՛հ տարագրութեանց չարաշուք սարսափներուն, յաւիտեանպէս կը փակէ իր ամբարը այս կեանքին դէմ: Հանգիստ իր հոգոյն. յարգանք իր յիշատակին:

Միտնէ յաջորդ թիւին մէջ պիտի երևի իր մասին ուսումնասիրութիւն մը: